

FAGLIGT INDSTIK

Risikovurdering ved revisors forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering jf. hvidvaskloven
Side 2 - 3

Risikovurdering – et helt afgørende tandhjul
Side 4 - 5

Moms – opdatering på fast ejendom
Side 6 - 7

Ekstraordinær genoptagelse som følge af som minimum grov uagtsomhed
Side 8 - 11

Risikovurdering ved revisors forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering jf. hvidvaskloven

Revisorerne er blandt de brancher, der i Hvidvaskloven defineres som underretningsspligtige og dermed følger en forpligtigelse til at lave dokumenterbare vurderinger af risici. Hvidvaskloven kræver to forskellige risikovurderinger – dels en vurdering af risikoen for, at revisionsvirksomheden bliver misbrugt til hvidvask eller terrorfinansiering, og dels vurderingen af risikoen for, at de enkelte kunder er involverede i hvidvask eller terrorfinansiering.

► Af Carsten Hedegaard Fohlmann, Revisor FDR, Contar ApS og organisatorisk formand for FDR

Carsten Hedegaard Fohlmann
Revisor FDR, Contar ApS og
organisatorisk formand for FDR

Hvidvasklovens krav til risikovurderingerne er meget enkle – I skal identificere, hvornår der er øget risiko for hvidvask eller terrorfinansiering. Det gælder både, når I risikovurderer revisorvirksomheden, og når I risikovurderer den enkelte kunde. Derudover giver Hvidvaskloven mulighed for, at I kan lave lempeligere kundekendingsprocedurer, hvis I vurderer, at kunden har lav risiko for hvidvask og terrorfinansiering.

Endelig skal det præciseres, at ved begge typer risikovurderinger skal der både laves en risikovurdering for hvidvask og en risikovurdering for terrorfinansiering.

Kilder, der kan eller skal inddrages i risikovurderingen

Lovgivningen stiller krav til, at revisor inddrager bilagene til Hvidvaskloven, de nationale og internationale risikovurderinger samt andre relevante kilder (f.eks. Hvidvasksekretariatets kvartalsrapporter og indikatorliste samt egne erfaringer). Det vil sige, at revisor skal sætte sig ind i disse kilder for at kunne lave en korrekt risikovurdering.

Bilag nr. 3 til hvidvaskloven opstiller nogle indikatorer for øget risiko. Det betyder, at hvis nogle af disse faktorer gør sig gældende enten i risikovurderingen af virksomheden eller ved risikovurderingen af kunden, så er der som udgangspunkt øget risiko, medmindre andet taler for, at risikoen er mindre. I de tilfælde vil I altid skulle lave en dokumenteret begrundelse, hvorfor risikoen ikke er øget.

Som eksempel kan nævnes en af indikatorerne i bilag 3 til hvidvaskloven: Kontaktbaseret brancher. Begrebet har været fortolket forskelligt, men umiddelbart vurderer myndighederne det som en virksomhed, der kan handle kontant, uanset om de gør det eller ej. Det må alt andet lige betyde, at alle virksomheder, der handler med privatpersoner skal betragtes som kontantbaseret – og de vil dermed som udgangspunkt have øget risiko for hvidvask og terrorfinansiering.

“

Alle virksomheder, der handler med privatpersoner skal betragtes som kontantbaseret

Vurdering af risikoen for revisorvirksomheden

Hvordan laver I risikovurderingen i praksis? Med udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel – det vil sige kundetyper, produkters leveringskanaler, geografi, virksomhedens egen organisation mv., skal I identificere områder med øget risiko for, at revisorvirksomheden bliver misbrugt til hvidvask eller terrorfinansiering. Som tidligere nævnt kræver loven kun, at I identificerer de områder, der giver øget risiko, men netop her giver det god mening af have flere risici niveauer. Hvor mange er jo op til jer selv, men som

jeg kommer ind på senere, afhænger det af den enkelte virksomheds organisation.

Et lille tip er, at *jo grundigere I er med risikovurderingerne på virksomhedsniveau, jo mindre arbejde er der i at argumentere for risikovurderingen på den enkelte kunde, da der kan henvises til risikovurderingen af revisorvirksomheden.*

Vurdering af risici på den enkelte kunde

Risikovurderingen af den enkelte kunde er vigtig i forhold til den lovpligtige løbende overvågning af kunden.

Den skarpe risikovurdering tager udgangspunkt i de risikofaktorer, I har fundet i risikovurderingen af revisorvirksomheden og derefter i de øvrige kilder. Jeg har selv lavet en liste over de risikofaktorer, jeg ved en gennemlæsning af kilderne har fundet relevante for vores kunder. Både dem, som giver øget risiko og dem, som giver lavere risiko. Med den liste har jeg nemmere ved at lave risikovurderingen og ved at argumentere for risikoniveauet i min dokumentation.

“

Den væsentligste kilde til risikovurderingen er kunden, vores egen erfaring og kendskabet til kunden

De væsentligste kilder til risikovurderingen:

- Bilag 2 og 3 til hvidvaskloven
- Den nationale risikovurdering for hvidvask
- Den nationale risikovurdering for terrorfinansiering
- Den subnationale risikovurdering fra Kommissionen
- Vejledning til risikovurdering af foreninger
- FATF's vejledninger
- Indikatorlisten fra Hvidvasksekretariatet, NSK
- Kvartalsrapporterne fra Hvidvasksekretariatet, NSK
- Artikler og anden faglitteratur
- Egne erfaringer

Det er min erfaring, at den væsentligste kilde til risikovurderingen er kunden, vores egen erfaring og kendskabet til kunden. Derfor er jeg tilbøjelig til at mene, at man i mange tilfælde bør vurdere en ny kunde som øget risiko, indtil man kender mere til kunden.

Hvor mange niveauer skal I dele risici op i?

Nogle virksomheder har mange niveauer fra meget høj risiko til meget lav risiko – men for de fleste revisorvirksomheder er det nok med 2 – 3 niveauer. Det vil sige øget, normal og lav risiko. Som nævnt kræver loven kun to niveauer – øget risiko og lavere end øget risiko (det kalder jeg normal risiko).

Hvidvaskloven giver mulighed for at lave sjældnere og mindre dybdgående kundekendskabsprocedurer på kunder, der er vurderet til lav risiko. Kravet for at kunne gøre dette er, at du laver risikovurdering for at bekræfte den lave risiko. Det vil sige, så har du allerede gået i dybden. Samtidig fritager en lav risiko jer ikke fra at genbesøge risikovurderingen, når I som revisor mindst en gang årligt er forpligtet til at undersøge, om de reelle ejere er registeret korrekt (jf. vejledning til hvidvaskloven nr. 8.3). Derfor er det min vurdering, at vi ikke har nogen nævneværdig fordel ved at benytte denne mulighed for kunder med lav risiko.

Jeg synes at se et billede af, at jo større en organisation er, jo flere risikoniveauer arbejder de med. Det, formoder jeg, skyldes, at niveauerne også bruges til at definere graden af overvågning og andre tiltag. Så når I skal vurdere hvor mange risikoniveauer, I skal bruge i revisorvirksomheden, så tag med ind i overvejelserne, hvordan I vil tilrettelægge den daglige overvågning af kunderne.

Opsummering

Der er ingen facitliste på risikovurderingerne – udover de faktorer, der uomgængeligt fremgår af kilderne, jeg har omtalt ovenfor. Det vil sige, at hvis argumenterne for den risiko, I er kommet frem til, er holdbare, så er jeres vurdering ikke forkert – den kan allerhøjest være mangelfuld, fordi I ikke har fået alle faktorer med, eller nogle faktorer ikke er vurderet korrekt.

Der er for eksempel delte meninger om risikoen ved levering af ydelsen "revision af en årsrapport". På den ene side argumenteres for, at netop en revision af årsrapporten giver øget sikkerhed for, at der ikke sker ulovligheder i virksomheden, mens andre argumenterer for, at en revision netop giver virksomheden større frirum til at lave ulovligheder, da en revision formentlig sænker overvågningsniveauet hos andre underretningspligtige. Man kan for eksempel forestille sige, at bankerne risikovurderer en kunde med en revideret årsrapport med lavere risiko end en tilsvarende kunde uden revision af årsrapporten. Måske betyder bankernes praksis på det område, at risikoen på kunden derfor flyttes til revisor, og derfor medfører revision af kundens årsrapport en højere risiko end uden revision.

Om det er korrekt, ved jeg ikke, men diskussionen viser hvor svær risikovurderingen er, og at der ikke er et facit. Men at det er argumenterne for og imod, der tæller. Netop argumenterne er også dem, der kan hjælpe jer med en mere effektiv overvågning af kunderne – både for at I opdager aktiviteter til underretning, men også så I kan effektivisere den tid, I bruger på complianceopgaven.

Risikovurdering – et helt afgørende tandhjul

Sager, hvor virksomheder bliver hacket, og hvor private oplever identitetstyveri, fordi deres persondata pludselig flyder rundt på det mørke internet, får stadig større opmærksomhed. Det har skærpet fokus på sikkerheden omkring persondata, og her er risikovurderingen helt central.

Af advokat Wivi H. Larsen (H), bestyrelsesformand og partner i Lexoforms AVS

Wivi H. Larsen
Bestyrelsesformand og partner i
Lexoforms AVS

Når det handler om at beskytte persondata og leve op til GDPR-reglerne, er det helt afgørende både at vurdere den potentielle risiko for et databrud samt konsekvensen for den registrerede, hvis det sker. Desuden handler det om at sikre en passende beskyttelse af data gennem en række sikkerhedsforanstaltninger – samt ikke mindst at kunne dokumentere dette.

Er du dataansvarlig og/eller databehandler?

Risikovurderingen omfatter både indsamling, opbevaring og behandling af persondata, hvor du som dataansvarlig skal kunne redegøre for jeres risikoovervejelser, herunder at databehandling hos eventuelle eksterne databehandlere og underdatabehandlere lever op til kravene. Og dette skal faktisk allerede være kortlagt, inden selve databehandlingen påbegyndes.

Agerer du i rollen som databehandler, er det dig, der skal levere denne dokumentation.

En digital beredskabsplan

Risikovurderingen er et helt afgørende fundament i GDPR-indsatsen, og vil udover databehandlere typisk koncentrere sig om egne it-systemer og den interne forankring i organisationen; Hvem har adgang til hvad, og hvordan håndterer egne medarbejdere persondata? Faktisk handler mere end halvdelen af alle anmeldte databrud til Datatilsynet om menneskelige fejl – typisk rigtig mail til forkert modtager – mens en stor del af de resterende brud handler om it-sikkerhedsproblemer.

Både de menneskelige fejl og it-sikkerheden bør derfor være fokusområder for alle virksomheder inkl. SMVer, og derfor er risikovurderingen så vigtig. Den har typisk tre faser:

1. Kortlæg risiko

Helt basalt handler det om at vurdere, hvor vidt der f.eks. er risiko for...

- hændelig eller ulovlig tilintetgørelse af personoplysninger
- tab eller ændring af personoplysninger
- uautoriseret videregivelse af eller adgang til personoplysninger, der er behandlet
- uautoriseret ophævelse af pseudonymisering
- tab af fortrolighed for personoplysninger, der er omfattet af tavshedspligt
- forhindring i udøvelse af kontrol med sine personoplysninger eller
- andre betydelige økonomiske eller sociale konsekvenser

For revisorer, advokater og andre, der er omfattet af tavshedspligt, gælder specifikt, at de er forpligtet til at vurdere, hvilke risici der er forbundet med tavshedspligten, herunder om der er risiko for, at de indsamlede oplysninger er forkerte, eller om der er risiko for, at manglende underretning vil kunne skade den registrerede.

“

Agerer du i rollen som databehandler, er det dig, der skal levere denne dokumentation

2. Kategorisér risikoen

Risikoen skal vurderes ud fra den registreredes synspunkt, hvor både konsekvens og sandsynlighed skal afdækkes. Altså hvor sandsynligt er det, at der sker et databrud – og hvis det sker, hvor alvorlige er konsekvenserne så for den registrerede? Begge dele skal vurderes på de tre parametre fortrolighed, tilgængelighed og integritet.

Fortrolighed

Hvor fortrolige er de persondata, I opbevarer/behandler? Hvad er konsekvensen ved uautoriseret adgang eller tyveri (f.eks. hacking) – og hvad er sandsynligheden for, at det sker?

Er der tale om almindelige, følsomme eller fortrolige persondata – og hvor mange personer er registreret på hvor mange datapunkter?

Tilgængelighed

Hvor tilgængelige er persondata? Hvad er konsekvensen, hvis tilgængeligheden forringes eller helt forsvinder (f.eks. en ustabil internetforbindelse) – og hvad er sandsynligheden for, at det sker?

Ligger data frit tilgængeligt på nettet, eller opbevares de krypteret på en offline harddisk i et aflåst kontor – og er der opgaver, der ikke kan udføres, hvis adgang til data forsvinder (f.eks. kundeservice)?

Integritet

Er der risiko for uautoriseret ændring eller ødelæggelse af persondata? Hvad er i givet fald konsekvensen (hvis f.eks. et lønsystem bryder ned) – og hvad er sandsynligheden for det?

I hvilken sammenhæng behandles dataene – og bliver de brugt til automatisk profilering eller automatiserede afgørelser, hvor uautoriserede ændringer af data kan få konsekvenser?

Generelt gælder det, at ved følsomme persondata vil konsekvensen af et databrud ofte være høj, mens sandsynligheden typisk er lav. Omvendt stiger sandsynligheden for brud jo flere interne og eksterne brugere (f.eks. databehandlere), der har adgang til data.

Er kundenavne og -adresser f.eks. blevet hacket, kan det lyde kritisk. Det har dog sjældent alvorlige konsekvenser for de registrerede. Her vil I formentlig kunne nøjes med at henvise til den interne fortegnelse, der dokumenterer, at der ikke er særlige, følsomme eller fortrolige oplysninger i hverken IT-systemer eller fysiske registre. Derfor har I vurderet, at risikoen er meget lav.

Er der derimod tale om følsomme eller fortrolige oplysninger, som efter gængs opfattelse ikke bør offentliggøres, skal I passe særligt godt på. Her skal I skriftligt kunne dokumentere de overvejelser, der ligger bag risikovurderingen, da den danner grundlag for de valgte sikkerhedsforanstaltninger.

I de tilfælde, hvor risikoen er meget høj, er der netop kommet lidt ekstra hjælp fra Datatilsynet, som har udgivet en ny vejledning til udformning af konsekvensanalyse. Den er at finde på Datatilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk

3. Vurdér de tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger

Til sidst skal det vurderes, hvilke tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der er passende for at minimere risici inkl. dokumentation for, at foranstaltningerne er gennemført. Det kan f.eks. være...

Firewall – altid opdateret og løbende vedligeholdt firewall, der spærrer for suspekterede hjemmesider.

Antivirus – der er etableret et virusværn, som løbende holdes ajour.

Internet og e-mail – sikkerhedsindstillinger i browsere og e-mail klienter på alle computere.

Opdateringer – servere og computere opdateres løbende med de nyeste sikkerhedsopdateringer.

Hjemmesider – krypteret kommunikation og ingen udlevering af data til uvedkommende.

Overførsel af følsomme data – alle følsomme persondata krypteres ved overførsel.

Backup – jævnlig backup på andre medier eller i andre miljøer end den daglige backup.

Medarbejderinstruks – en detaljeret medarbejderinstruks gennemgås jævnlige med alle ansatte.

Adgang – ansatte har kun adgang til de persondata, som de har brug for i forbindelse med deres arbejde.

Logning – forgæves forsøg på at få adgang registreres, afvises og blokeres.

Fjernadgang – der er to-faktor-login ved fjernadgang til virksomhedens IT-systemer.

IT-værktøjer – det er let for de ansatte at arbejde med kryptering af følsomme personoplysninger.

Sletning – løbende kontrol med sletning af persondata baseret på den interne fortegnelse.

Du kan finde en oversigt over relevante sikkerhedsforanstaltninger på Datatilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk

Eksempler fra virkeligheden

Der har allerede været flere sager om risikovurderinger og konsekvensanalyser, hvor de heldigste har ført til kritik, mens de værste har oplevet egentlige databrud. I første kategori finder vi både uddannelsesinstitutioner, kommuner og private virksomheder.

I forbindelse med eksamen gjorde *Roskilde Katedralskole* brug af software til eksamenovervågning. De fik dog ikke foretaget en tilstrækkelig risikovurdering, og derfor fik de heller ikke gennemført passende tekniske eller organisatoriske foranstaltninger, hvilket udløste kritik fra Datatilsynet.

I de fem kommuner *Lolland, Esbjerg, Hillerød, Randers* og *Frederikshavn* bruger de alle AULA til de samme behandlingsaktiviteter. Alligevel har de foretaget markant forskellige konsekvensanalyser, og derfor har flere fået alvorlig kritik af deres risikovurdering. En kritik, der handler om, at de ikke har kunnet dokumentere, at de har identificeret og nedbragt relevante risici. Derfor har to af kommunerne nu fået påbud om at lave en ny konsekvensanalyse.

I forbindelse med et indbrud i en varegård hos *Elgiganten* blev der stjålet et returneret fjernsyn, der ikke var nulstillet for klagers personoplysninger. Elgiganten havde selv vurderet, at risikoen for tyveri var høj, og da de samtidig godt vidste, at medarbejdere ikke altid efterlever interne procedurer, udtalte Datatilsynet alvorlig kritik af Elgiganten. De burde nemlig have inkluderet et risikoscenarie med både stort arbejdspress og pladsmangel i deres risikovurdering.

Er du sikker?

Risikovurdering inkl. en analyse af mulige konsekvenser ved et databrud er et afgørende tandhjul i hele it-sikkerheds set-uppet – ikke mindst i forhold til persondata og GDPR. Ikke kun fordi det er lovpligtigt, men fordi det er sund fornuft at få kortlagt og imødegået alle potentielle risici bedst muligt.

Moms – opdatering på fast ejendom

Siden momspligten for salg af nyopførte bygninger og handel med byggegrunde blev indført, har praksis udviklet sig løbende, hvilket i mange tilfælde har efterladt erhvervslivet og rådgivere m.fl. med en betydelig usikkerhed, når et byggeprojekt skulle vurderes. I denne artikel giver vi et kort overblik over reglerne og kommenterer på nogle af de seneste ændringer i praksis og de udfordringer, som følger heraf.

► Af momsrådgiver Søren Engers Pedersen, Baker Tilly Denmark

Søren Engers Pedersen
Momsdirektør, Baker Tilly Denmark
Godkendt Revisionspartnerselskab

Overblik

De regler, som blev indført i 2011, omfatter momspligt ved salg af nyopførte bygninger, salg af væsentligt renoverede/ombyggede bygninger og generelt salg af byggegrunde.

Der er nogle generelle forudsætninger, som skal være opfyldt, for at blive omfattet af momspligt. Generelt gælder det, at salget skal gennemføres af en afgiftspligtig person.

Afgiftspligtig person

Det betyder, at privatpersoner, som sælger en eller flere byggegrunde, et nyopført hus/sommerhus eller en renoveret ejendom som udgangspunkt ikke vil blive omfattet af momspligt. De agerer ikke anderledes, end hvis de havde solgt andre private aktiver, f.eks. deres bil.

Men en privatperson, som opfører flere huse med henblik på salg eller som forestår byggemodning af flere byggegrunde/matrikler kan blive omfattet af momspligt. Det afhænger af antal og hyppighed.

En virksomhed vil stort set altid være en afgiftspligtig person, uanset deres indtægter er momspligtige eller fritaget for moms. Men der savnes brugbar praksis, når der er tale om holdingselskaber, som ikke har afgiftspligtige aktiviteter, men udelukkende besidder ejerandele. I forhold til momspligt for salg af byggegrunde mv. burde de ikke adskille sig fra privatpersoner, men om det forholder sig sådan, er indtil videre usikkert.

Derudover har der været et par interessante afgørelser. En af dem vedrører et landbrug, hvor ejerskabet til jord og driftsmidler er forankret i et interessentskab, som stiller jord mv. til rådighed for et andet interessentskab, som driver jorden. Der opkræves ikke leje, og derfor vurderer Skatterådet, at det første interessentskab ikke udgør en afgiftspligtig person, og dermed vil de kunne frasælge byggegrunde, som er udmatrikuleret fra jorden, uden at afregne moms. Det bindende svar er offentliggjort som SKM2023.73.SR.

Øvrige generelle forudsætninger

I forbindelse med en virksomheds salg af byggegrunde er det først og fremmest en betingelse, at arealet kan bebygges. Hvis der er tale om salg af landbrugsjord uden landzonetilladelse til byggeri, vil salg af jorden være fritaget for moms.

Derudover kan den tidligere anvendelse af byggegrunden have betydning. Hvis salget af byggegrunden gennemføres af en momsfritaget virksomhed, eller hvis byggegrunden har været udlejet uden moms, vil den som udgangspunkt kunne sælges momsfrit.

Derudover skal man for så vidt angår nyopførte bygninger og væsentligt renoverede bygninger være opmærksom på, at momspligten hviler på opførelse/renovering med henblik på salg.

Hvis der opføres eller renoveres en ejendom med henblik på salg, vil der som hovedregel ikke være adgang til at fradrage moms vedrørende opførelsen. Kun hvis der er tale om en erhvervs ejendom, som bliver frivilligt registreret for opførelse med henblik på udlejning, vil momsen kunne fradrages.

Det betyder samtidig, at f.eks. ejerlejligheder i en nyopført udlejningsejendom, som rent faktisk udlejes på almindelige standardlejeaftaler, efter ophør af udlejningen vil kunne sælges momsfrit. Der er ikke et krav om, at der er gået mindst 5 år fra færdigmeldelse af byggeriet.

Sammatrulering

Hvis der sælges en byggegrund, vil salget være omfattet af momspligt. Men hvis der er mulighed for at foretage sammatrulering af en byggegrund og en bebygget ejendom, kan der være mulighed for

at sælge den sammenlagte matrikel moms frit. Det følger af, at vurderingen af momspligt sker for hver ejendom, altså for hver matrikel.

Men det forudsætter, at sammatrifulering har en forretningsmæssig begrundelse og ikke kun er gennemført for at undgå betaling af moms.

I et bindende svar, SKM2022.349.SR, var der tale om en sammenlægning af to matrikler, hvor den ene var bebygget. Skatterådet anerkendte, at ejendommen kunne sælges uden moms, fordi sammatrifuleringen var en nødvendig forudsætning for købers anvendelse af ejendommen. Dermed var sammatrifuleringen forretningsmæssigt begrundet.

I et senere bindende svar, SKM2022.556.SR, var der tale om sammenlægning af et større antal matrikler. Skatterådet vurderede, at sammatrifuleringen ikke var en nødvendig forudsætning for købers anvendelse af ejendommene, og derfor vurderede Skatterådet, at sammatrifuleringen først og fremmest var gennemført for at spare moms. Dermed var der tale om et misbrug af momsreglerne, hvilket giver Skattestyrelsen mulighed for at tilsidesætte den momsgevinst, som ville opstå, hvis salget blev gennemført uden moms.

“

Hvis der sælges en byggegrund, vil salget være omfattet af momspligt

Nyt styresignal – funktionsdygtige bygninger mv.

Skattestyrelsen udsendte i december 2023 et styresignal, SKM2023.637.SKTST, som indeholdt ganske mange ændringer og præciseringer af praksis.

Frem for alt vedrørte styresignalet spørgsmålet om, hvornår en bygning var funktionsdygtig. I forlængelse af EU-domstolens dom i den såkaldte KPC-sag blev det slået fast, at købers hensigt med at købe en bebygget ejendom skulle indgå i vurderingen af, om salget var omfattet af momspligt. I stedet ville salget af en bebygget ejendom altid være moms frit, men under den forudsætning at bygningen/erne var funktionsdygtige.

Et par kendelser fra Landsskatteretten skabte usikkerhed om tolkningen af begrebet funktionsdygtig, og det har dels fået Skatteministeriet til at indbringe en sag for domstolene, dels fået Skattestyrelsen til at bruge styresignalet til at præcisere, hvordan praksis er (indtil domstolene eventuelt måtte nå til et andet resultat).

I styresignalet slår Skattestyrelsen fast, at en funktionsdygtig bygning skal være reelt anvendelig. Hvis en bygning er nedrevet i et omfang, som betyder, at den reelt ikke kan anvendes til noget, vil der ifølge Skattestyrelsen ikke være tale om en funktionsdygtig bygning.

Videre følger det af styresignalet, at en bygning på grund af råd, svamp, stormskader mv. reelt kan være uanvendelig og dermed ikke funktionsdygtig.

Der vil i alle tilfælde være tale om en konkret vurdering af bygningen og dens stand/anvendelighed.

Øvrige forhold i styresignalet

Styresignalet omhandler også forskellige andre forhold, som her nævnes ganske kort:

- Styresignalet slår fast, at et støbt fundament ikke udgør en "bygning" i momslovens forstand. Derfor kan en ejendom med et ældre, men i øvrigt anvendeligt fundament, ikke anses for at udgøre en bebygget ejendom, som kan sælges moms frit.
- Tilsvarende er det Skattestyrelsens vurdering, at byggemodningsforanstaltninger, som er en forudsætning for at opføre en bygning, ikke i sig selv udgør en bygning. Som eksempler nævnes kloak, brønd, faskine og stikledninger. Omvendt nævnes det, at et bolværk eller en asfalteret parkeringsplads kan anses for at udgøre bygning.
- Videre slår man fast, at en bygning ikke nødvendigvis skal være anvendelig til det formål, som følger af en lokalplan. Hvis en bygning måtte være anvendelig til andre formål, vil dette også berettige til, at et efterfølgende salg kan gennemføres moms frit.
- Endelig sker der ændring af praksis vedrørende det forhold, at en køber som i forbindelse med erhvervelse af en grund samtidig indtræder i retten til udbetalingen af en forsikringssum. Hidtil har køber dermed kunnet succedere i den oprindelige bygnings stand, men fremadrettet vil dette ikke indgå i vurderingen af, om grunden anses for en "byggegrund" eller en 'gammel' bygning med tilhørende jord.

Afrunding

I 2021 blev der indført regler om udtagningsmoms for ejendomme, som overgik fra en hensigt om salg til i stedet at blive udlejet. Reglerne betyder, at en ejendom, som er opført i år 1 med fradrag for opførelsesmomsen, og som i år 2 overgår til moms fri udlejning, bliver belastet med udtagningsmoms (salgsmoms) af markedsværdien.

I forbindelse med reglernes indførelse bebudede Skattestyrelsen, at der ville blive udsendt et styresignal, og der har også været et sådant i høring. Styresignalet er endnu ikke kommet, men det forlyder, at det er "lige på trapperne". Styresignalet er væsentligt, dels i forhold til ovenstående sondring, herunder om der også skal betales udtagningsmoms, selvom udlejning påbegyndes i færdiggørelsesåret (eller eventuelt tidligere), ligesom der savnes nogle retningslinjer for, hvornår en bygning ikke overgår til udelukkende moms fri anvendelse, f.eks. hvis der er momspligtige indtægter fra reklamer eller tilsvarende knyttet til ejendommen.

Derudover er det ganske opsigtsvækkende, at et regelsæt, som blev indført i 2011, fortsat giver anledning til så mange bindende svar, praksisændringer, præciseringer, sager i Skatteankestyrelsen og for domstolene. Det illustrerer en usikkerhed hos såvel myndigheder som hos revisorer/rådgivere m.fl., som i kraft af de ofte væsentlige beløb, som er forbundet med en ejendomstransaktion, nødvendiggør de mange bindende svar mv.

Ekstraordinær genoptagelse som følge af som minimum grov uagtsomhed

Det ses ikke sjældent, at Skattestyrelsen i en skattekontrol hurtigt lægger til grund, at en manglende eller forkert selvangivelse er udtryk for en som minimum grov uagtsom adfærd og derfor genoptager ældre ansættelser. Nyere udvalgt praksis viser imidlertid, at det er værd at undersøge, om Skattestyrelsen har været for restriktiv i vurderingen.

► Af partner, advokat (H) Henrik Rahbek, TVC Advokatfirma og ekstern lektor i skatteret

Henrik Rahbek
Partner, advokat (H), TVC Advokatfirma og ekstern lektor i skatteret

Skatteforvaltningen har de seneste år intensiveret skattekontrollen, og der er i den forbindelse indgået flere politiske aftaler, som tilsammen har ført til, at der i perioden fra 2020 til 2023 er afsat midler til at ansætte hele 1.000 nye medarbejdere, som skal bidrage til en styrket skattekontrol.

Skattekontrollen er naturligvis dynamisk, og af samme grund bør håndteringen af en skattekontrol løbende give anledning til refleksioner med afsæt i Skatteforvaltningens fokusområder samt konsekvenserne af en tvist.

I denne artikel sættes fokus på de tilfælde, hvor Skattestyrelsen – som led i skattekontrollen – finder grundlag for at genoptage og ændre ældre skatteansættelser med det udgangspunkt, at skatteyder eller nogen på dennes vegne – eksempelvis dennes revisor eller bogholder – har handlet som minimum groft uagtsomt.

“

Ved skattekontrollen blev det konstateret, at skatteyderen fik overført penge fra udlandet til en dansk konto

Indledes en skattekontrol, som omfatter kontrol af ansættelser af blandt andet skat, moms og andre afgifter, er der selvfølgelig også en række andre forhold, som skatteyder eller dennes rådgiver med

fordel bør have fokus på, men som ikke ligger indenfor temaet for denne artikel. Ønskes der en mere generel indføring i relevante fokuspunkter, når en skattekontrol indledes, henvises der til min artikel »Skattekontrol: Politiske tiltag og fokuspunkter ved udsigt til en tvist med Skatteforvaltningen« offentliggjort af Karnov Group som RR.2.2024.10.

Muligheden for ekstraordinær genoptagelse

Når Skattestyrelsen som led i en skattekontrol påtænker at ændre en skatteansættelse, skal ændringen som udgangspunkt varsles overfor skatteyderen senest den 1. maj i det fjerde år efter det indkomstår, hvori ændringen påtænkes gennemført, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1. Agter Skattestyrelsen som led i en skattekontrol eksempelvis at forhøje en skatteydere skattepligtige indkomst for indkomståret 2021, skal skatteyderen som udgangspunkt have besked om dette senest den 1. maj 2025. Varslingen vil ske ved en agterskrivelse, som typisk bærer overskriften ”Forslag: Skattestyrelsen ændrer din skat ...”, hvori Skattestyrelsen nærmere redegør for de påtænkte ændringer efter de regler, som forefindes i skatteforvaltningslovens § 20.

Varsler Skattestyrelsen ikke ændringen indenfor denne frist – eksempelvis fordi skattekontrollen gennemføres flere år efter udløbet af den ordinære frist for genoptagelse – er det en forudsætning, at der er grundlag for en ekstraordinær genoptagelse efter reglerne i skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1.

Har Skattestyrelsen således først mulighed for at varsle en ændring efter udløbet af den ordinære frist efter skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1, ses det ikke sjældent, at Skattestyrelsen hurtigt lægger til grund, at en manglende eller forkert selvangivelse er udtryk for en som minimum grov uagtsom adfærd hos skatteyderen. Dette således, at der herefter er grundlag for en ekstraordinær genoptagelse efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5, som har følgende ordlyd:

”Uanset fristerne i § 26 kan en ansættelse af indkomstskaat, ejendomsværdiskaat, grundskyld eller dækningsafgift foretages eller ændres efter

anmodning fra den skattepligtige eller efter told- og skatteforvaltningens bestemmelse, hvis: [...]

5) Den skattepligtige eller nogen på dennes vegne forsættigt eller groft uagtsomt har bevirket, at skattemyndighederne har foretaget en ansættelse på et urigtigt eller ufuldstændigt grundlag. ...”

Som det fremgår af bestemmelsen, er det imidlertid ikke tilstrækkeligt for at gennemføre en ændring ved ekstraordinær genoptagelse efter denne regel, at en ansættelse er foretaget på et urigtigt eller ufuldstændigt grundlag. Ændringen skal også være et udslag af en som minimum grov uagtsom adfærd hos den skattepligtige eller nogen på dennes vegne.

Måtte Skattestyrelsen ved sin skattekontrol nå til det resultat, at der er handlet som minimum groft uagtsomt, viser nyere udvalgt praksis imidlertid, at det er værd at undersøge, om Skattestyrelsen har været for restriktiv ved denne vurdering.

Det bemærkes i forlængelse af ovenstående, at ovennævnte frister afviger for skatteyderer med enkle økonomiske forhold, idet der gælder en kortere varslingsfrist, ligesom der for hovedaktionærer og -anpartshavere kan gælde en forlænget varslingsfrist, jf. henholdsvis bekendtgørelse nr. 1305 af den 14. november 2018 samt skatteforvaltningslovens § 26, stk. 5, som ikke omtales nærmere. Betragtningerne i denne artikel kan imidlertid ligeledes være relevante for disse persongrupper, idet fristerne blot er nogle andre. Tilsvarende gælder også for Skattestyrelsens muligheder for at ændre et afgiftstilsvaret efter reglerne i skatteforvaltningslovens §§ 31-32, herunder eksempelvis et momstilsvaret.

“

Landsskatteretten anså herefter SKATs afgørelse vedrørende skatteyderens skatteansættelser for ugyldig

Nyere udvalgt praksis, hvor Skattestyrelsen har været for restriktiv

Først fremhæves fra retspraksis dommen offentliggjort som SKM2024.117.BR. Dommen er et eksempel fra nyere retspraksis, hvor skatteyder opnåede medhold i det fremførte anbringende gående ud på, at der ikke var grundlag for en ekstraordinær genoptagelse og forhøjelse af dennes skattepligtige indkomst i indkomstårene 2010-2016 med i alt ca. 1,3 mio. kr. med henvisning til skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5.

Den pågældende skatteyder blev udtaget til skattekontrol som led i projekt »Money Transfer«, som helt overordnet blandt andet har til formål at finde ikke-beskattede indtægter og formuer skjult i udlandet. Ved skattekontrollen blev det konstateret, at skatteyderen fik overført penge fra udlandet til en dansk konto.

Skatteyderen havde boet i Spanien i en årrække, og i forbindelse med en tilbageflytning til Danmark fortsatte skatteyderen med at modtage en spansk pensionsydelse, som var en skattefri ydelse i Spanien. Dette var således årsagen til de overførsler, som blev

udtaget til kontrol af SKAT (i dag Skattestyrelsen) i kraft af projekt »Money Transfer«.

SKAT fandt i sit kontrolarbejde, at skatteyderen var skattepligtig af den spanske ydelse siden hendes tilbageflytning til Danmark i 2004, hvorfor SKAT ændrede og forhøjede skatteyderens skattepligtige indkomst så langt tilbage, som det var muligt efter den formueretlige forældelsesfrist. I den forbindelse blev skatteansættelserne for indkomstårene 2010-2016 ændret ekstraordinært med henvisning til skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5, dvs. med den forudsætning, at skatteyderen havde handlet mindst groft uagtsomt ved ikke at have selvangivet den spanske ydelse.

Den af SKAT truffene afgørelse blev først påklaget og behandlet af Landsskatteretten, hvorefter spørgsmålet blev inddraget for domstolene. Som det fremgår af rettens begrundelse og resultat, fandt denne, at skatteyderen "... frem til SKATs genoptagelse af hendes skatteansættelser som følge af money transfer-kontrollen uden videre gik ud fra, at hun ikke skulle betale skat af den Y1-sproget pension i Danmark svarende til, at hun før tilbageflytningen til Danmark ikke havde betalt skat af pensionen i Y1-land. Retten finder på den ene side, at [skatteyderen] – særligt under henvisning til pensionens størrelse – burde have selvangivet pensionen, eller undersøgt forholdet nærmere. På den anden side finder retten, at hendes fejlagtige opfattelse af, at pensionsydelsen heller ikke i Danmark var skattepligtig, ikke kan bebrejdes hende i nogen særlig eller stærk grad. ...". Med det afsæt og med henvisning til de konkrete omstændigheder i sagen i øvrigt blev det således lagt til grund af retten, at skatteyderens uagtsomhed ikke kunne betegnes som grov, hvorfor forudsætningerne for at foretage en ekstraordinær genoptagelse af skatteansættelserne for indkomstårene 2010-2016 efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5 ikke var til stede. Dette selvom beskatningen i øvrigt var retmæssig, og der ikke var indsigelser overfor de beløbsmæssige opgørelser.

Fra administrativ praksis henvises til Landsskatterettens afgørelse af den 26. februar 2024 med sagsnr. 23-0088970, idet Skattestyrelsen – som forudsætning for at rejse sagen – havde begrundet anvendelsen af bestemmelsen i skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5 med, at "... Skattestyrelsen er af den opfattelse at du har handlet groft uagtsomt ved ikke at medregne lønnen fra [virksomhed1] IVS til din skattepligtige indkomst. Dette alene på grund af beløbets størrelse. ...". Beløbet udgjorde 99.275 kr., og størrelsen af dette alene var således – ifølge Skattestyrelsen – tilstrækkeligt til at statuere, at den pågældende skatteyder havde handlet groft uagtsomt.

Beløbet udgjorde en difference mellem beløb overført til skatteyderens konto fra et iværksætterselskab og et beløb, som var blevet indberettet og udbetalt fra selskabet til skatteyderen. Sagen var således rejst, fordi Skattestyrelsen havde konstateret, at der fra iværksætterselskabet var overført flere penge til skatteyderen, end der var indberettet fra selskabet og således fremgik af skatteyderens skatteoplysninger. Skattestyrelsen kontaktede skatteyderen i sommeren 2023 og forholdt denne oplysningerne, hvorefter Skattestyrelsen efterfølgende traf afgørelse om at ændre skatteyderens skatteansættelse for indkomståret 2019 med 99.275 kr.

Landsskatteretten fandt derimod ikke, at der var grundlag for en ekstraordinær genoptagelse og anførte, at denne "... finder efter en samlet konkret vurdering, at der ikke foreligger grov uagtsomhed efter bestemmelsen i skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5. Landsskatteretten har henset til, at den forkerte indberetning af klagerens lønindkomst er foretaget af hans arbejdsgiver i et låst felt, som klageren ikke har kunnet rette i. Der er endvidere henset til beløbets størrelse, og at det kan udledes af SKM2019.468.LSR og SKM2022.342.LSR, at der ikke er grundlag for at statuere grov uagtsomhed."

I de nyere afgørelser fra Landsskatteretten med henholdsvis sagsnr. 16-0793664, 17-0990619 og 16-0769283 fandtes der heller ikke for alle de gennemførte ændringer at være grundlag for en genoptagelse med henvisning til, at der var handlet mindst groft uagtsomt.

Selvom afgørelsen ikke er nyere i samme forstand som de ovennævnte, fremhæves alligevel Landsskatterettens afgørelse offentliggjort som SKM2022.404.LSR. I den pågældende sag havde SKAT – som begrundelse for en ekstraordinær genoptagelse – fremført, at "... ansættelsesfristen efter skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1, suspenderes da du anses for mindst groft uagtsomt at have bevirket, at skatteansættelsen for pågældende år er foretaget på et urigtigt eller ufuldstændigt grundlag.

Det findes således minimum groft uagtsomt, at du, eller nogen på dine vegne, har selvangivet dine indkomster, som var du selvstændigt erhvervsdrivende, samt selvangivet dertilhørende fradrag, mens du reelt er at anse for lønmodtager, ...".

“

Det er således ikke tilstrækkeligt alene at forholde sig til, om der er grundlag for en ekstraordinær genoptagelse

Landsskatteretten fandt derimod, at der ikke var grundlag for en ekstraordinær genoptagelse, idet "... klageren i det konkrete tilfælde ikke anses for at have handlet groft uagtsomt eller forsætteligt ved fejlagtigt at selvangive indkomsten, som var han selvstændig erhvervsdrivende. Der er herved lagt vægt på, at vurderingen af, om klageren var selvstændig erhvervsdrivende eller lønmodtager, var en ikke ukompliceret retlig kvalifikation, som foretages på baggrund af en række kriterier i cirkulære nr. 129 af 4. juli 1994 om personskatteloven. Klageren ses i det konkrete tilfælde at have foretaget kvalifikationen efter bedste evne og har fulgt regelsættet for beskatning ved udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed. Klageren ses således ikke mindst groft uagtsomt at have bevirket, at skattemyndighederne har foretaget en ansættelse på et urigtigt eller ufuldstændigt grundlag. ..."

Landsskatteretten anså herefter SKATs afgørelse vedrørende skatteyderens skatteansættelser for ugyldig. Som det fremgår, blev der ved vurderingen lagt vægt på, at det var en ikke ukompliceret retlig kvalifikation, og at skatteyderen havde foretaget kvalifikationen efter bedste evne, hvilket SKAT ikke havde inddraget som momenter i sin vurdering.

Flere af de ovenfor omtalte afgørelser er ikke offentliggjort på www.skat.dk, herunder i Den Juridiske Vejledning, men det er ikke

ensbetydende med, at de – og andre tilsvarende ikke-offentliggjorte afgørelser – ikke kan være relevante for skatteyder at inddrage i en skattekontrol. Der henvises i den forbindelse til min omtale af betydningen af sådan ikke-offentliggjort praksis i den førnævnte artikel »Skattekontrol: Politiske tiltag og fokuspunkter ved udsigt til en tvist med Skatteforvaltningen« offentliggjort af Karnov Group som RR.2.2024.10.

Afledte overvejelser af en ekstraordinær genoptagelse med henvisning til en som minimum grov uagtsom adfærd

Har Skattestyrelsen først vurderet, at der er handlet som minimum groft uagtsomt som forudsætning for en ekstraordinær genoptagelse efter bestemmelsen i skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5, er der også andre relevante overvejelser, som bør have fokus. I sådanne tilfælde ses det ofte i den endelige afgørelse fra Skattestyrelsen, at der i et selvstændigt afsnit er anført følgende:

"Du har muligvis overtrådt nogle straffebestemmelser

Du har måske overtrådt nogle af bestemmelserne om straf i skatte- og afgiftslovene. Da vi ikke kan afgøre det i vores enhed, sender vi sagen til Skattestyrelsens straffesagsenhed, når din frist for at klage er overskredet. Du kan ikke klage over, at vi sender din sag til vurdering i Skattestyrelsens straffesagsenhed, men du kan klage over selve afgørelsen af sagen."

Dette ligesom der af agterskrivelsen, dvs. det fremsendte forslag til afgørelse, i forbindelse med Skattestyrelsens varsling af de agtede ændringer kan fremgå følgende:

"Du har ikke pligt til at sende bemærkninger

Vi har en konkret mistanke om, at du kan have begået en strafbar overtrædelse af skattelovgivningen, og vi kan ikke udelukke, at du ved at sende dine bemærkninger til dette forslag vil kunne give oplysninger, der også kan have betydning for fastsættelse af straf. Du skal være opmærksom på, at du ikke har pligt til at sende eventuelle bemærkninger til os."

Forholder det sig således, at Skattestyrelsen har gjort opmærksom på ovennævnte forhold, bør det som allerede anført give anledning til yderligere overvejelser. Det er således ikke tilstrækkeligt alene at forholde sig til, om der er grundlag for en ekstraordinær genoptagelse. Dette fordi der ved tvisten også er udsigt til en såkaldt skattestraffesag for skatteyder – og måske også dennes revisor eller bogholder. At beskrive de afledte konsekvenser af en sådan skattestraffesag, herunder den gældende sanktionspraksis, ligger imidlertid udover, hvad der er temaet for denne artikel. Opmærksomheden henledes således alene på sammenhængen og det forhold, at der er flere overvejelser at gøre sig. Ønskes en mere overordnet forståelse af dette samt overvejelserne i øvrigt, henvises der til min artikel »Skattekontrol: Skattestraffesager og sanktionspraksis efter en tvist med Skatteforvaltningen« offentliggjort af Karnov Group som RR.3.2024.34.

“

...blot der er selvangivet mangelfuldt eller forkert, så er dette i sig selv udtryk for, at der er handlet som minimum groft uagtsomt

Afsluttende bemærkninger

Som det kan udledes af den udvalgte praksis beskrevet ovenfor, er det værd at undersøge, om Skattestyrelsen har været for restriktiv ved vurderingen af, om kravene i skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5 er opfyldt som grundlag for en ekstraordinær genoptagelse af ældre skatteansættelser. Skattestyrelsens tilgang synes ofte at kunne tages til indtægt for, at blot der er selvangivet mangelfuldt eller forkert, så er dette i sig selv udtryk for, at der er handlet som minimum groft uagtsomt. Dette med den konsekvens, at Skattestyrelsen ekstraordinært genoptager ældre skatteansættelser og forhøjer den skattepligtige indkomst.

Den beskrevne praksis kan imidlertid tages til indtægt for et andet standpunkt, som er værd at notere sig i forbindelse med en skattekontrol. Dette særligt i overvejelserne om, hvorvidt Skattestyrelsens afgørelse med fordel kan påklages eller indbringes for domstolene, men også i forhold til de afledte konsekvenser, som en sådan afgørelse kan føre til i form af en såkaldt skattestraffesag. Dette med betydning for skatteyder selv, men også for dennes rådgiver, herunder eksempelvis revisor eller bogholder.

Den omtalte praksis tilsiger således, at det bør undergå en nærmere undersøgelse, om den skattepligtige eller nogen på dennes vegne har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, og om Skattestyrelsens vurdering er for restriktiv, da det kan få den betydning, at der ikke er grundlag for den ellers gennemførte beskatning. Dette uanset at beskatningen og de beløbsmæssige opgørelser i øvrigt er korrekte og kunne være gennemført indenfor den ordinære frist, altså hvis Skattestyrelsen havde gennemført skattekontrollen på et tidligere tidspunkt.

Bliv medlem af Foreningen Danske Revisorer og få store besparelser på værktøjer og rådgivning

FDR har indgået en række aftaler med leverandører. Aftalerne kan du se på vores hjemmeside eller i vores katalog, som kan rekvireres på sekretariatet eller fås på vores kurser.

Vi anbefaler, at du gør brug af de aftaler, som foreningen har indgået, og derved får kvalitet til en fornuftig pris.

Medlemskab af foreningen foregår via vores hjemmeside: www.fdr.dk. Er du godkendt revisor, kan vi optage dig straks.

Driver du revisionsvirksomhed og ikke er godkendt revisor, skal du opfylde en række krav, der er gengivet på vores hjemmeside. Herefter skal du godkendes af foreningens optagelsesudvalg – det tager som regel 14 dage.

Foreningen
Danske
Revisorer